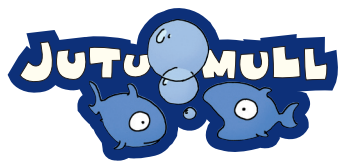

Nr 9

September 2014

TÄIHEKE

September on käes ja mere ääres rannaliival valitsevad koolimineku meeleolud. Joonlaud, pastakas ja raamatud ootavad pikisilmi kooliaega. Kustukumm ja raamatud ka. Ka kummirõngas on endale kusagilt koolimütsi saanud ja uhkeldab nüüd sellega ringi. Rannapall aga lausub selle kõige peale kadedalt ...

Mida rannapall lausub?

Ootame sinu naljakaid vastuseid kuni 19. septembrini meiliaadressile taheke@taheke.ee või Tähekesse toimetuse aadressile Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn. Vastusele lisa kindlasti oma nimi, vanus ja aadress!

Parimatele vastajatele on auhinnaks

Rose Lagercrantzi ja Eva Erikssoni raamatud „Mu süda hõiskab ja naerab“ ja „Minu õnnelik elu“ kirjastuselt Tammerraamat.

Eelmisel korral tahtsime teada, mida ütleb Pille-Riin oma tossust liiva väljakühveldavale issile. Aitäh kõigile, kes kuumal suveajal võtsid vaevaks nuputada!

Võiduvastused:

Pille-Riin ütleb: „Nüüd lõhnab minu liivaloss nagu juustutehas!“

Keily Kustale, 10 a, Tartu

Pille-Riin ütleb: „Issi, loodan, et sa teise kingaga tervet randa kaasa ei toonud!“

Maria Grünberg, suvitaja
Muhust

Pille-Riin ütleb: „Sobib liivalossiks nagu valatult!“

Osvald Nigola, 10 a, Põlvamaa

Pille-Riin saab auhinnaks raamatu „Vanaema on meil nõid“, Maria ja Osvald mõlemad raamatu „Mis juhtus siis?“.

Palju õnne! Kõik auhinnad tulevad posti teel.

TÄHEKE

Joonistanud Hillar Mets

Nüüd saab Tähekest lugeda ka iPadi tahvelarvutis!

Pildid liiguvad!

Kirjanikud loevad oma jutte ette!

Saad ise arvutis lahendada nuputusülesandeid!

Digi-Tähekest saab tellida koodiga:

SISUKORD

Ahvi saba <i>Andrus Kivirähk</i>	4
Esimene koolitee <i>Contra</i>	5
Luuletused <i>Ülle Kütsen</i>	6
Detektiiv Kelli <i>Kätlin Vainola</i>	6
Ämber ja makaronivorm <i>Haldi Normet</i>	8
Saladuslik kala <i>Markus Saksatamm</i>	10
Luuletused <i>Contra</i>	11
Nuustik annab nõu <i>Kairi Look</i>	12
Loodus <i>Nastik</i>	13
Meisterdus <i>Latern</i>	14
Post <i>Pokuluule võistluse võidutööd</i>	16
Ohhoo! <i>Hullu teadlase kiri</i>	17
Nali.....	18
Arva ära!.....	19
Koomiks <i>Põssa esimene tööpäev</i>	20

TÄHEKE

SA Kultuurileht lasteajakiri
ASUTATUD JAANUARIS 1960 • ILMUB KORD KUUS

Toimetuse aadress:
Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn
taheke@taheke.ee
Telefon 646 3697

Peatoimetaja Ilona Martson
Kunstiline toimetaja Priit Rea
Makett Dan Mikkin

Toimetuse kolleegium: Jaanus Vaiksoo, Leelo Tungal,
Piret Raud, Kadri Tiisel

Tähekest saab tellida e-arve püsimaksega
www.tellimine.ee

telefon 617 7717

Esikaane on joonistanud Anne Linnamägi

CONTRA KOOLILUULE KINGIKS

Tallinna keskraamatukogul on aastaid kestnud tore komme kinkida igale 1. klassi õpilasele raamat, mille saab kätte siis, kui klassiga raamatukokku külla minna. Tänavu on selleks Contra uus luulekogu „Kõik on targemad“. Selles raamatus on palju toredaid koolialguse luuletusi, millest mõningaid avaldab ka Täheke. Loe lk 5 ja lk 11!

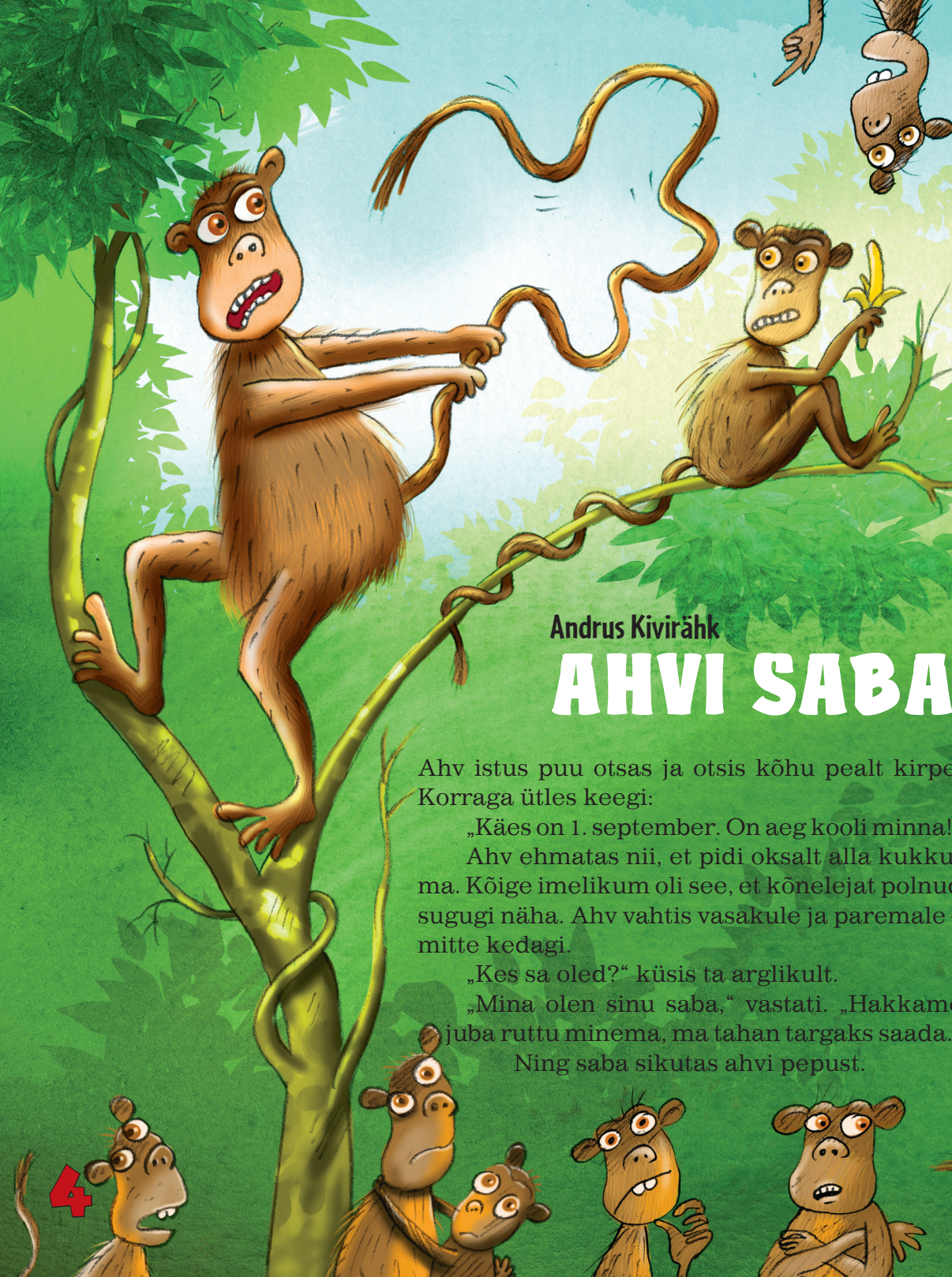
KATI JUTUD JÕUDSID RAAMATUSSE

Juba päris pikka aega on Täheke avaldanud lõbusaid lugusid Katist, vanaisast ja Juliuse-nimisest koerast. Sel suvel nägid need jutud ilmavalgust ka raamatuna. Lugusid on kokku 12, iga kuu kohta aastas tuleb üks jutt. Kes aga tahab teada, mis Katist edasi sai, võtku lahti lk 8–9, kus ilmub tulius lugu Haldi Normetilt.

UUE LASTEKIRJANDUSE AJALUGU

Hea uudis on ka täiskasvanutele: kaante vahele on jõudnud teatmeteos viimase kahekümne aasta eesti laste- ja noortekirjanduse ajaloost. Raamatu andis välja Eesti lastekirjanduse keskus, autoriteks on Jaanika Palm, Mari Niitra, Ave Matteus, Krista Kumberg ja Ilona Martson.

Andrus Kivirähk

AHVI SABA

Ahv istus puu otsas ja otsis kõhu pealt kirpe. Korraga ütles keegi:

„Käes on 1. september. On aeg kooli minna!“

Ahv ehmatas nii, et pidi oksalt alla kukkuma. Kõige imelikum oli see, et kõnelejat polnud sugugi näha. Ahv vahtis vasakule ja paremale – mitte kedagi.

„Kes sa oled?“ küsis ta arglikult.

„Mina olen sinu saba,“ vastati. „Hakkame juba ruttu minema, ma tahan targaks saada.“

Ning saba sikutas ahvi pepust.

„Ai!“ ütles ahv. „Ära tiri! Ma ei kavatse kuhugi minna. Ahvid ei käi koolis, meil on puu otsas hea küll.“

„Aga siis me jääme ju rumalaks,“ hädaldas saba. „Mina ei taha loll olla. Mina tahan kooli!“

„Ole vait ja ripu rahunenud,“ manitses ahv. „Või siis aita mul kõhu pealt kirpe püüda. Saba koht ei ole koolis, vaid tagumiku küljes.“

Aga saba ei rahunenud. Ta muudkui vingerdas ahvi selja taga ning ohkis:

„Oeh! Oeh! Tahan kooli!“

„Kas teie sabad ka niimoodi teevad?“ küsis pahane ahv teistelt pärdikutelt. „Minu oma muudkui tirib mind ja meelitab kooli.“

„Ei, meie sabad on täitsa vait ja ainult liputavad ennast, kui on hea tuju,“ vastasid ahvid. „Sinu saba on vist haigeks jäänud. Mine ja leota teda soojas lombis, ehk siis saab terveks.“

Ahv pistiski saba lompi, aga see rabeles seal nii, et vesi puulatvadeni pritsis ja karjus:

„Kooli! Ruttu kooli! Tunnid juba algavad! Me jääme hiljaks!“

„Kas sa oled vait!“ riidles ahv. „Mina ei lähe mitte iialgi kooli, keera ennast kasvõi kringliks! Ära üldse loodagi!“

Kui saba seda kuulis, pingutas ta täiest jõust – ning rebiski ennast ahvi pepu küljest lahti! Ahv küll proovis teda kinni püüda, aga saba lipsas kiiresti kõrge rohu sisse ja roomas nagu maduuss kooli poole.

Tunnid olidki juba alanud. Saba vingerdas ukseprao vahelt klassi ja sättis ennast seinaäärde, elektrijuhtmete kõrvale.

„Tere!“ ütles ta. „Kas teie olete ka sabad?“

Aga elektrijuhtmed ei vastanud ning saba mõistis, et tunni ajal ei räägita. Ta jäi ka vait ning õppis hoolega terve aasta, kuni kool kevadel läbi sai. Lapsed läksid koju ning ka saba roomas metsa tagasi.

Ta oli nüüd tõeliselt tark, oskas lugeda, numbreid liita ning isegi natuke inglise keelt. Ahvi juurde ta enam tagasi ei läinud, sest ega siis targal sabal ei kõlba rumala pärdiku pepu küljes rippuda! Selle asemel valiti saba vihmausside kuningaks. Saba oli ju välimuselt väga vihmaussi moodi, ainult et pikem, paksem ja kõrgesti haritud.

Contra **ESIMENE KOOLITEE**

„TERE, TERE, KÜLAMEHED!“

„LAPSUKENE, KUHU LÄHED?“

„EKS MA IKKA KOOLI LÄHEN,
JUBA ON MUL SELGED TÄHED!“

„KUI KORD VÄLISMAALE LÄHED,
SEAL ON PISUT TEISED TÄHED.“

„VÄLISMAAD ON ÕNNEKS VÄHE,
KÜLL SAAN NEEDKI TÄHED PÄHE!“

„KUID KUI KOSMOSESSE LÄHED,
SEAL ON HOOPIS TEISED TÄHED.“

„TAEVAS POLE TÄHTI VÄHE,
AGA HULLUKS MA EI LÄHE,
KUI MA VALIN VÄLJA ÜHE,
ENDA LEMMIKTAEVATÄHE,
ÕPIN TEMA NIME PÄHE,
SEDA POLEGI NII VÄHE!“

Ülle Kütsen

SIRMIK JA PILVIK

METSATUKAS SIRMIK SILVI
KOHTAS SÕPRA PILVIK PILVIT.
RÄÄGITI, MIS METSAS UUT,
KOJU MINDI PEALE KUUT.

Ülle Kütsen

VALIMISED

METSARAHVAL VALIMISED,
VÄRVE VALIVAD NAD ISE:
KASEKE SAAB KOLLASE,
VAHER RABAB PUNASE,
PÕÖSAS KRABAB PRUUNIKIRJU.
AGA KASTAN, VAAT KUS LOPS!
VALIS HOOPIS MUNAD. HOPS!

Ülle Kütsen

KARTULI KOOLIKOTT

KARTULIL ON KOOLIKOTT,
SELLE KINKIS TALLE ROTT.
EGA KARTUL KOOLI PELGA,
PANEB KOTI KOHE SELGA.
KOOL ON MAJA KELDRIS SALVES,
ÕPITAKSE KOGU TALVE.

Kätlin Vainola

DETEKTIIV KELLI

Kui Kellist teise klassi õpilane sai, mõistis ta, et ta on juba päris suur. Need lapsed, kes tulid esimesse klassi, olid lihtsalt palju väiksemad kui tema. Nad jooksid mööda kooli ringi ja meenutasid üldse natuke lasteaialapsi.

Ühel päeval pärast tunde läks Kelli rahulikult koju. Koolivärava juures nuttis esimese klassi tüdruk.

„Miks sa nutad? Kas midagi juhtus?“ küsis Kelli.

„Kõik asjad on kadunud ...“ sosistas tüdruk.

„Mis asjad? Kas kooliasjad?“

„Kooliasjad ja telefon ka. Ma ei saa emmele helistada.“

„Aga ütle, mis sul kadunud on, ja otsime üles!“ pakkus Kelli.

Tüdruk püüis koolikoti lahti, uuris seda ja hakkas ette lugema: „Pinal, päevik, mobiiltelefon, spordiriiete kott ja ... midagi oli veel. Jah,

juukseklambreid ka ei ole.“

Nüüd alustas Kelli detektiivitööd. Ta uuris, mis tunnid tüdrukul olid olnud, ja nad hakkasid koos koolimaja läbi käima.

Kõigepealt mindi võimlasse, sest esimene tund oli olnud kehaline kasvatus. Tüdrukute riidesruumi uks oli õnneks lahti. Tüdrukud astusid sisse ja esimene asi, mida nad nägid, oli punane dressipluus. See rippus nagis üsna üksikuna. Tooli peal olid sinised dressipüksid ja põrandal tennised.

Tüdruk toppis need kiiresti kotti.

„Hästi!“ noogutas Kelli elutargalt. „Ära teinekord enam pärast kehalise tundi ilma trenniriieteta ära mine. Kõik tuleb ikka endaga kaasa võtta!“

Järgmiseks otsiti tüdruku klass üles. Seal leiti päevik ja pinal. Mobiiltelefoni polnud aga kuskil.

Kellil tuli hea mõte.

„Helistame su telefonile, siis kuuleme, kus see heliseb, ja leiamegi üles.“

„Olgu,“ noogutas tüdruk. „Aga ma ei tea numbrit, ma ei ole ju endale helistanud.“

„Oeh!“ ohkas Kelli. „Aga äkki sul on päevikus kirjas? Emad vahel kirjutavad sellised asjad sinna üles.“

Kiiresti krabab ta päeviku enda kätte ja tegi selle lahti. Ja tõesti! Number oligi seal kirjas.

Kelli valis numbri ja nad jäid põnevusega ootama. Telefon hakkas helisema tüdruku enda kotis.

Tüdruk sukeldus peadpidi kotti ja otsis kõik kohad läbi. Lõpuks avas ta võileivakarbi ja leidis telefoni sealt!

„Ma ei soovita võileiva juures selliseid asju

hoida,“ mainis Kelli.

„Mhm. Ma kogemata,“ vabandas tüdruk.

Nüüd olid peaaegu kõik asjad leitud. Ainult klambrid olid veel kadunud.

„Mul tuleb meelde, et ma andsin klambrid pinginaabrile. Ta pidi mulle homme nende eest kleepsualbumi tooma,“ hakkas tüdrukule lõpuks meenuma.

Nad läksid koos õue.

Seal ootas juba tüdruku ema. Kui ta oli tüdrukute jutu ära kuulanud, tänas ta Kellit.

„Küll on tore, et Hannal on sellised abivalmis suured kooliõed!“ ütles ta.

Teise klassi õpilasel Kellil oli sellise kiituse üle väga hea meel.

Haldi Normet

ÄMBER JA MAKARONIVORM

Köögi nurgas seisis kaks uut ämbrit. Üks punane, teine kollane ja need tuli laupäeval maale viia. Ema oleks nad hea meelega küll pakendisse jätnud aga Kati nurumise peale harutas lõpuks lahti. Sest Katile väga meeldis neid aeg-ajalt imetlemas käia. Punane ja kollane olid pealegi tema lemmikvärvid. Ja seda oli ka huvitav mõelda, kuidas vanaema ühte ämbrisse seeni ja teise kurke soolama hakkab. Eriti kurke. Sellele mõeldes läks köht väga tühjaks. Aga õnneks ema tegigi juba süüa.

Sööjaid oli seekord kolm: Kati, ema ja Julius. Vanaisa oli jäänud linna oma asju ajama ja isa oli alles tööl. Ema tõstis näljasele seltskonnale mehised portsud ette ja soovis head isu. Taldrikutel ja koera kausis auras makaronivorm juustuga – see maitses tavaliselt kõigile. Kui Kati esimese suutäie võttis, oli Juliusel juba kõik otsas ja ta tuli ütlemata õnetu näoga teiste juurde. Ema pahandas seepeale, et koer on täiesti ära rikutud ja ammu ära unustanud, et laua ääres ei lunita. Ning vaatas etteheitvalt Kati poole. „Ma võin oma toidu Juliusel anda,

mulle ei maitse,“ teatas Kati ootamatult.

„See on ju sinu lemmiktoit?“ oli ema väga imestunud.

„Täna ei maitse,“ hakkas Kati suu värisema.

Julius lõi muidugi tõelist rõõmutant-su, mis ei tekitanud mitte mingisugust kahtlust – ta oli viimsest kui sõnast äsjases jutus aru saanud. Ohates kummutas ema Kati taldriku koera kausi kohal tühjaks ja tegi kolm suurt võileiba. Jah, nende peres ei sunnitud kedagi vägisi sööma. Ei taha – pole vaja.

Natukese aja pärast saabus vanaisa. Kui Kati ja Julius olid juba tükk aega, üks ühe ja teine teise varruka küljes rippunud, teatas vanaisa, et nälg võtab silmanägemise ära.

Julius kobis seepeale oma asemele, Kati aga läks vanaisale kööki seltsiks. Või siis hoopis ämbritele, sest õigupoolest kükitas ta jälle nende juurde maha. Silme ette tuli pilt, kuidas vanaema lubab tal oma käega võtta esimese õrnsoolase krõmpsu kurgi – täpselt nii nagu eelmisel suvel. Ja eelmisel suvel sai ka vana ämbri aeg otsa – auk tuli põhja. Nõnda mee-

nutades ei pannud ta eriti tähelegi mida ema ja vanaisa omavahel rääkisid, kuni korraga midagi hoopis imelikku kuulis. Nimelt teatas ema vanaisale, et oli seekord oma makaroniroaga ämbrisse astunud. Vanaisa aga arvas, et söök, millega ämbris ära käidi, viib lihtsalt keele alla.

Täielikus segaduses läks Kati oma tuppa pead murdma. Talle see toit täna ei maitsenud, sest ema oli kasutanud mingit teistsugust juustu – see oli selge. Aga mida see ämbrijutt tähendas?! Äkki siis seda, et ema võttis pärast ülejäänud makaronivormi ja astus sellega korraks uude ämbrisse? Ja seejärel muutus toit korraga heaks? Jah, nii vist oligi, mis see vanaisa muidu kiitis! Kati otsustas asja uurida. Ta kuulatas – köögis oli kõik vaikseks jäänud. Julius magas norinal. Ongi parem – ei keerle jalus.

Ettevaatlikult paotas Kati köögi ust ja nägi kohe potti allesjäänud roaga. Ta haaras juba lusika, et esimest ampsu võtta, kuid mõtles siis ümber – kui söök juba ühe ämbrisse astumisega nii heaks muutus, mis siis veel teisest korrast rää-

kida! Nii otsustas ta ka ise ämbris ära käia, selles kollases. Koos kastruliga. Võttis sangadest kõvasti kinni, tõmbas sügavalt hinge ja astus ettevaatlikult sisse. Oehh, kuidas need ema jalad sinna küll ära mahtusid? Katil oli igatahes tublisti tegu, et enda omad kuidagimoodigi sisse pressida. Aga maitsva suutäie nimel tuli kannatada valusaid varbaid ja rasket potti süles! Sel hetkel astusid ema ja vanaisa kööki.

„Ma astusin ka ämbrisse, et söök paremaks muutuks!“ hõikas Kati rõõmsalt, sest kaotada polnud enam midagi. Või peaaegu midagi, sest tasakaal – see kadus nüüd küll!

Vähemalt sai Kati enne magamaminekut teada, et täiskasvanud räägivad ämbrisse astumisest siis, kui arvavad, et on midagi untsu keeranud.

Unenägudes ilmusid välja suured portsud makaronivormi ja igasugust värvi ämbrid. Kati jooksis neid haarama ja rabeles voodiriided põrandale. Julius pidi talle öö jooksul mitu korda tekki uuesti peale sikutama. Ta oli selles mõttes hea koer.

Markus Saksatamm

SALADUSLIK KALA

Ivar ja vanaisa istusid diivanil ning püüdsid mängult kala. Vanaisa hoidis peos harjavart, mille külge oli seotud nõör ja traadist painutatud konks.

„Tss!“ tegi vanaisa saladuslikult. „Kalad kära ei armasta.“

„Näe, näkkab!“ hüüdis Ivar õhinal. Haaras siis vanaisa käest ridva ja tõmbas saagi kuivale.

„Oi imet, see on ju angerjas!“ ühmas taat tunnustavalt. Ivar rõõmustas.

„Mis sa hullutad lapsest,“ ütles vanaema etteheitvalt. „See ei ole ju angerjas, vaid sinu sokk, mis paar nädalat tagasi kaduma läks. Näe, varbaotski on veel nõelutud ...“

„Ära pane teda tähele,“ lohutas vanaisa poissi. „Ega siis kõik kalastamisest aru ei saa.“ Nad võtsid istet ja asusid taas õngitsema.

„Oi, näkkab!“ huilgas vanaisa ning hüppas diivanil võidukalt üles-alla. „Tõmba saak kähku välja!“ Ivar võttis kogu jõu kokku ja tõmbas.

„See on karpkala,“ nentis vanaisa hetk hiljem. „On vast purikas!“ Ivar lausa säras uhkusest. Ainus, kes asjast aru ei saanud, oli vanaema, kes hüüdis kohe etteheitvalt: „Mis te mässate! See on ju tolmuimeja karp, majapidamises vajalik asi. Vaadake, et te seda katki ei tee!“

Ivar turtsatas põlglikult. Näis, et vanaemad ei saa mängust tuhkagi aru. Poiss heitis õnge vette. Minutid venisid pinevas ootuses.

„Ega te minu kinga näinud ei ole?“ küsis korraka vanaema.

„Ühte seda kuldset, mis mulle jõuludeks kingiti.“

„Tasa, vanaema!“ manitses Ivar poolihääli. Ettevaatuseks oli ka parasjagu põhjust, sest poisil näkkas taas. Hetk hiljem tõmbas ta diivani ja kapi vahelt välja kõnealuse kuldse kinga.

„Vanaisa, mis kala see mängult on?“ Poiss keeras põnevil pilgu vanaisale, ent too laiutas nõutult käsi.

„Äkki on see Kuldkalake, kes täidab soove,“ oletas poiss. Ta tõstis kinga huulte juurde ja sosistas:

„Tee nii, et telekast tuleks terve nädal ainult Ma[ra ja karu multifilme!“ Siis viskas ta jala-varju kolinal diivani ja kapi vahele tagasi. Vanaisa noogutas tunnustavalt pead, mõnda aega õngitseti vaikides.

„Telekas on tuksis!“ hüüdis korraga vanaema teisest toast. „Minu lemmikseriaali asemel näidatakse miskipärast Ma[rat ja karu!“

Poiss ja vanaisa vahetasid pilke – nad juba aimasid, milles on asi. Siis ruttasid nad kähku telekat vaatama. Ma[ra ja karu multikas meeldib ju kõigile.

Contra

INIMENE POLE KALA

**KOOLI TULEMA PEAN JALA,
AGA EGA MA EI HALA,
SELLEST JUBA HEA ON TUJU,
ET MA KOOLITEEL EI UJU,
PAREM IKKA KÄIA JALA.
INIMENE POLE KALA!**

Contra

KÄBISEEME

**HOMMIKUL POOL TUNDI VAREM
ASUN KOOLITEELE,
SAAB MULT IGA AUK, MIS TEE SEES,
VÄIKSE KÄBISEEMNE.**

**PRAEGU MINU KOOLITEE ON
KÜLM JA KÕVA ASFALT,
AGA ÜHEL PÄEVAL KUI MU
KUUSED SUUREKS KASVAND.**

**LAPSELAST SIIS KOOLI SAADAN
KENAST METSAST LÄBI,
VAHEL KUMMARDUN JA KORJAN
TALLE MÕNE KÄBI.**

Kairi Look

NUUSTIK ANNAB NÕU

Markus istus köögilaua taga ja kõl-gutas jalgu. Kõik oli nagu laupäeva-hommikuti ikka – ema luges, korvitass käes, ajalehte ja isa küpsetas pann-kooke. Aga Markusele tundus, et mi-dagi on teisiti. Nuustik!

„Kus Nuustik on?“ küsis Markus ja pistis pea laua alla. „Miks ta hommi-kust sööma ei tulnud?“ Tavaliselt istus kass viisakalt kõrvaltoolil ja limpsis Markuse pannkoogilt moosi. Isa kae-bas, et Nuustik on hommikuse moo-sisöömise tõttu pommiks paisunud, kuid Markuse ja ema meelest oli kass täpselt õiges vormis – parajalt siidine ja vetruv, mõnus patsutada ja kaissu võtta.

Markus libistas end tasahilju põ-randale ja uuris ümbrust. Kassi pol-nud ei külmkapi otsas ega diivanil, isegi mitte sahvris, kus ema vanaisa suitsutatud maasinki hoidis. Järsku märkas poiss, et köögiaken on irvakil ja aknalaual lebavad kassikarvad! Äkki on Nuustik aias?

Markus oli vaevalt õue astunud, kui kuulis järsku pea kohal reetlikku näugumist. Ta lõi pilgu üles ja jahma-tas. Nuustik lendas! Kass tuli parajasti üle naabri aia, tegi sõstrapõõsa kohal osava pöörde ja maandus aiatoolile. Markus vajus üllatusest istuli.

„Mis sa jõllitad?“ teatas Nuustik et-

teheitvalt. „Ma käisin naabrite juures arooniaid söömas. Just eile said valmis.“ Nuustik naeratas laialt ja Markus ahhetas – kõik kassi hambad olid sinised!

„Käisid arooniaid söömas!“ ei suutnud Markus uskuda. „Aga pannkoogid ja moos?“

„Kõigepealt vitamiinid,“ tähendas kass. „Ma vaatasin, et seal vastas, onu Villu juures saab varsti vaarikaid ja herneid ka. Ja no maasikad on ju juba ammu valmis.“ Kass patsutas käpaga kõhtu ja naeris. „Värsked marjad teevad terveks ja ilusaks. Nagu öeldakse – ilus loom, karv läigib! Tervis annab tiivad!“

Markus noogutas. „Lähme korjame mõned pannkookide peale ka, isa just küpsetab.“

„Lähme,“ nõustus Nuustik ja sõbrad suundusid maasikapeenrasse. „Ära ainult sellest lendamisest vanematele hinga. Saavad veel krepstu.“

Markus ja kass surusid käppa.

Edaspidi sõid Markus, ema ja isa pannkooke alati värskete marjadega. Talveks panid nad mõned isegi sügavkülma! Talvel polnud Markus enam kunagi haige, emast-isast rääkimata. Isegi Nuustiku karv säras kirkamalt kui kunagi enne.

Anzori Barkalaja NASTIK

**ELAS NASTIK,
POLNUD VASTIK
ÜLDSE. TEMA TEGUMOOD:
SILE ÜLIKOND – ELASTIK –
SOBIB ELUKS KESET SOOD.
PÄIKSEJÄNKUD TEINUD PESA
PÕSKEDELE KAHEL POOL.
NII TA ELAS PISITASA,
KUNI TULID UUED LOOD.**

**TULID LAPSED
JÄRVE ÄÄRDE
RÕÕMSAL MEELEL SUPLEMA.
VESI POLE ÜLDSE VASTIK,
HOOPIS MÕNUS,
KUNI NASTIK
SATTUS SEKKA UITLEMA.**

**KEEGI HÜÜDIS: MADUUSS!
NASTIK OLI TÄITSA KUSS.
EMMED LÄKSID VÄGA NÄRVI,
ISSIDKI EI SÄÄSTNUD VÄRVI
KARJUMISE RASKES TÖÖS:
LAPSED VÄLJA, PADAVAI!
KUST SEE NUHTLUS SIIA SAI?
MAOD ON KURJAD, VÄGA ÕELAD,
RUTTU VÄLJA, MUIDU NÕELAB!**

**NASTIK, VÄIKE PISAR KURGUS,
SIISKI PEAD EI LASKNUD NORGU.
VAADAKE, MA OLEN HEA,
KARTMA LAPSED MIND EI PEA!
MINA POLE ÜLDSE VASTIK
EGA MINU VELI RÄSTIK,
KEL KÜLL PÕSES MÜRKI ON,
KARTMA PEAB MEID HOOPIS KONNI!**

**AGA SELLEST POLNUD KASU.
KEEGI ISSI LEIDIS MALGA,
NASTIKUL EI OLNUD ASU,
KARTIS, VÖTTIS JALAD SELGA.
JA ET POLEKS LIIGSET KÄRA
JA EI OLEKS TÜHJAST TÜLI,
LASTE JUUREST UJUS ÄRA
SINNA, KUST TA ENNIST TULI.**

**NII SAI LÖPP SEL KURVAL LOOL
NAGU IKKA IGAL POOL.**

Kui käid Mektorys ekskursioonil, saad soovi korral meisterdada endale LED-laterna. Paljudele lastele on seda meeldinud teha ja pakume nüüd sama ideed ka Tähekesele.

LATERN

Vaja läheb:

Värviline paber suuruses A4, LED-lamp, väike patarei (näiteks Lithium Battery CR2032), käärid, teip, liimpulk

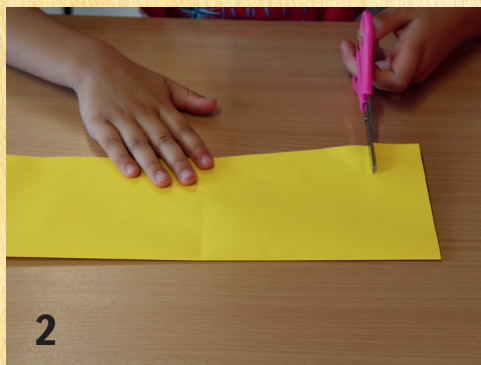
NÕMME PÕHIKOOLI 2. KLASSI ÕPILASED VASTVALMINUD LATERNATEGA

Selleks et saada lampi põlema, on meil vaja lambipirni ja vooluallikat. Meie laterna LED-lambi vooluallikaks on patarei.

1 SUL ON VÄRVIINE PAPER. MURRA SEE PIKUTI KESKELT POOLEKS.

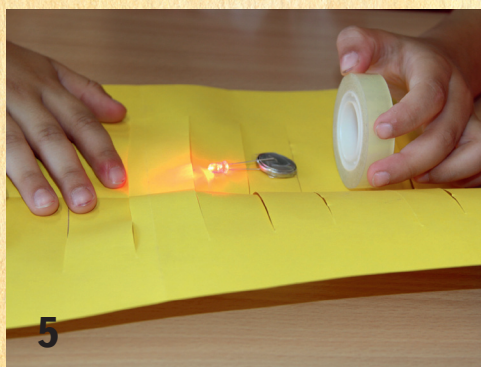
2
LÕIKA MURTUD PABERI ÜHEST SERVAST UMBES 2 CM LAIUNE LATERNA SANG.

3
VÕTA PABER KÄTTE NII, ET MURTUD SERV JÄÄB SINU POOLE, JA TEE 3/4 SÜGAVUSED LÕIKED TERVE PABERI ULATUSES.

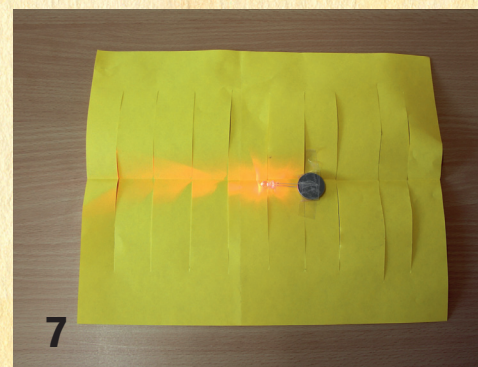
4
VÕTA PATAREI JA LED-LAMP NING ASETA PATAREI SERV NII, ET ÜKS LAMBI HARU JÄÄB ÜHELE JA TEINE TEISELE POOLE PATAREID.

5
KINNITA LED-LAMP TEIBI ABIL PATAREI KÜLGE. KAHEST TIIRUST TEIBIST PEAKS PIISAMA.

6
VÕTA LATERNA JAOKS LÕIGATUD JA MURTUD KESKJOONEGA PABER AVATULT LAHTI NII, ET MURDEJON ON VÄLJASPOOL .

7
KINNITA TEIBI ABIL PATAREI KOOS LED-LAMPIGA KESKJOONELE NII, ET LED-LAMP JÄÄB LÕIKEKOHTA.

8
KUI MEELDIB, SIIS SAAD LÕIKEKOHTADESSE ASETADA MITU LAMPI KOOS PATAREIGA.

9
KLEEBI PABERI SERVAD KOKKU. KLEEBI LATERNALE SANG.

LATERN ONGI VALMIS!

21. septembril oleks
saanud 85-aastaseks
kunstnik ja kirjanik
EDGAR VALTER.

Sellel puhul korraldas Pokumaa
sihtasutus pokuluule konkursi.
Täheke avaldab noorema vanu-
serühma (1.-4. klass) võidutööd!

POKUD

Kevadel kui jalutad,
siis ära kõnni mööda teed.
Piilu ikka põõsa alla,
kuuse otsa, üle vee.

Kui sa vaatad vapralt ringi,
leiad mõne poku sa.
Keset metsa, põldu, aasa
kõik nad vahvalt seisavad.

Pokud elavad kõik ringis,
ruudus, kolmnurgas ka.
Nõnda seistes üheskoos
juttu puhuvad.

Vahel kui sa hästi tasa
kõrvad kikkis kuulatad,
võid sa kuulda, kuidas poku
vaikselts üks luuletab.

LUULETUS LOODUSEST JA ASJADEST!

Kevad käes!
Kella keerati!
Lumi sulas ära.
Veelombid on porised.
Jääpurikad sulavad ära.
Aleksi sünnipäev on 19. aprillil
ja issi sünnipäev on 16. aprillil
Karu Ott ärkas üles!
Konnad ärkasid üles ja
hüppavad rõõmsalt ringi ja
teevad kroks, kroks ja krooks.
Taevatähed ja kuu
säraavad taevas.
Ja keldris on marjamahlad ja moosid vaja ära süüa,
sest varsti saab uued.
Õunad on ka keldris.
Õunad ja pirnid ja seened ja kapsad ja kaalid.
Kuked ja kanad on õrre pääl.
Ja Une-Mati istub Kuu peal ja vaatab Kuu pealt alla.
Õhtul ta kobistab ukse taga.
Ja lapsed hüppavad kõik ukse juurde ja vaatavad,
kes seal on.
Ja Une-Mati paneb terve linna
rahvale liiva silma – put, putt,
pudi, pudi, putt, putt.
Ja siis keerame jälle kella.

Pildistanud Külli Leppik

KEVADEKROON

Kui Pokudel kevad,
soov olla neil kena.
Kui hullata võiksid vaid mullaga!
Siis mängiks nad mullas,
mis kubiseks kullast,
et õhtuks end krooniga ehtida.
Kuid kulda ei ole,
vaid kahvatud õied,
mis vaikselt on hakanud tekkima.
See kevadkroon,
milles lilled kõik koos.
Nüüd Pokude päid jäävad ehtima.

*Samal konkursil
võitis III koha ka
Triinu Kull Aakre
lasteaed-algkoolist,
aga tema luuletus
ilmub ajakirja Hea
Laps septembri-
numbris!*

*Romi Leen Niimann, 1. kl,
vanalinna hariduskolleegeium
(III koht)*

*Renee Lumila, 2. kl,
Rakvere põhikool
(II koht)*

*Janet Lilleallik, 1. kl,
Aakre lasteaed-algkool
(I koht)*

HULLU TEADLASE KIRI

Hull Teadlane jätkab vastamist meie lugejate küsimustele.

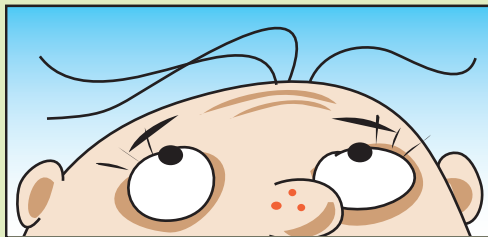
Kas piim läheb äikesega hapuks?

Olen väikesest peale kuulnud, kuidas vanemad inimesed ütlevad, et äikesega läheb piim hapuks. Nüüd lõpuks leidsin aega kontrollida, kas see ikka tõesti on nii. Alati, kui ilmateade äikest lubas, istusin piimakannu kõrvale ja ootasin, kuni piim hapuks läheb. Katsetega tegin kindlaks, et kolmel korral läks piim äikesega hapuks, neljal korral aga mitte. Seega polnud sugugi kindel, et piksemüri piima hapuks teeb.

Ei jäänudki muud üle, kui teiste teadlastega nõu pidada. Nemad arvasid, et äikesega ajal on õues soe ja lämbe. Soojaga saavad piima hapendavad bakterid hoogu juurde ning seepärast piim hapuks lähebki.

Kui palju juuksed ühe päevaga kasvavad?

Inimese juuksed kasvavad kolme päevaga ühe millimeetri. Võiks juba arvata, et saja-aastaselt inimesel on kümne meetri pikkused juuksed! Aga nii see siiski pole. Õnneks ei kasva üks juuksekarv üle kuue aasta, siis tuleb ta ära. Nii et pole ohtu kõndides omaenda juustesse komistada.

Miks loomad rääkida ei saa?

Paraku on inimkeel nii eriline, et loomad ei ole võimelised seda ära õppima. Esiteks mõtlevad inimesed teisiti ja hoopis keerulisemalt kui loomad. Teiseks on loomade suu ehitus selline, mis ei võimalda häälikute ja sõnade väljaütlemist.

Loomadele on küll püütud õpetada viipekeelt. Siin on kõige edukamad olnud inimahvid, kellest arukamad on ära õppinud üle saja viipekeelse sõna.

Kuidas tekib päikesevarjutus?

Kuigi päikesevarjutust on aastatuhandeid nähtud ja kardetud, ei osatud seda kaua aega seletada. Tegelikult on selgus üsna lihtne. Teatavasti tiirleb Maa koos teise seitsme planeediga ümber Päikese, ümber Maa aga tiirleb omakorda Kuu. Kui Kuu satub Maa ja Päikese vahele, varjab ta meie eest päikesevalguse ning kümnekond minutit ongi õues hämar. Siis aga liigub Kuu edasi ning päikesekiired jõuavad jälle Maani.

Meie saame järgmist päikesevarjutust jälgida 20. mail 2015. aastal. Ära siis unusta, et päikesevarjutust ei tohi mingil juhul palja silmaga vaadata, ikka ainult läbi kaitsvate päikeseprillide!

HULLU TEADLASE
KABINETTI SAAB UUDIS-
TADA TARTU ÜLIKOOLI
MUUSEUMIS
www.muuseum.ut.ee

KABINETIS
KORRALDATAKSE KA
SÜNNIPÄEVI JA KOOLI-
TUNDE!

Alar Pikkorainen

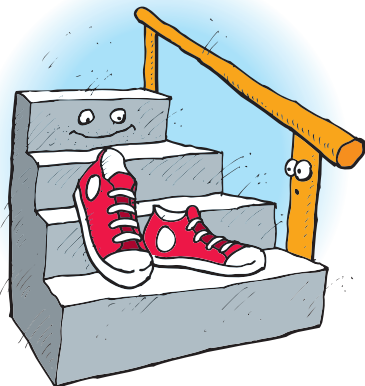
KÄSIPUU KONTROLLIB KINGI

**KÄSIPUU EI KASVA PÜSTI,
IKKA PISUT KALDU,
KUNA NII NÄEB PAREMINI
MÖÖDUJATE TALDU.**

**KAHEKESI TREPIGA NAD
TEOSTAVAD KONTROLLI,
ET EI TOODAKS MUDA TUPPA,
TÖÖLE, TRAMMI, TROLLI.**

**SELLEPÄRAST PÜHI KINGI,
AUSTA DISTIPLIINI –
MUIDU PANNAKSE SIND VANGI
LIFTI KLAASKABIINI.**

P. PIKKORAINEN 2014

Õues õppimise tund. Juku jookseb õpetaja juurde, koerakaka pihus:

„Õpetaja, õpetaja, ma oleksin peaaegu siia sisse astunud!“

Juku läheb esimest päeva kooli. Tagasi tulles oli ta ülimalt pettunud.

„Mida sa seal õppisid?“ küsis ema.

„Mitte midagi! Seal oli üks naine, kes ei teadnud, kuidas kirjutada kõige lihtsamaid sõnu, ja mina pidin talle seda ette ütleva!“

Mida ütles õpetaja sebrale 1. septembril?

„Viisakas õpilane pidžamaas kooli ei tule!“

Jukule antakse kodune ülesanne: Jüles kirjutada kolm lauset, mida ta kuuleb. Läheb siis Juku koolist koju ja näeb, et kaks meest vaidlevad. Üks mees ütleb „Sae pekki!“, teine vastu „Näri muru!“. Juku paneb need laused kirja. Kodus vaatab Juku väike vend multikaid ja hüüab „Superman!“.

Järgmisel päeval läheb Juku kooli ja õpetaja küsib tema lauseid. Juku ütleb: „Sae pekki!“

„Kuidas palun?“ on õpetaja hämmingus.

„Näri muru!“

„Juku, kelleks sa ennast pead?!“ küsib õpetaja pahaselt.

„Superman!“ hüüab Juku.

Õpetaja palub 1. septembril õpilastel ennast tutvustada.

Järsku hüüab üks õpilane: „Olevait!“

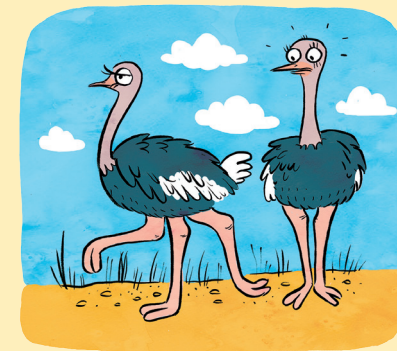
Hiljem tuleb välja, et õpilase nimi on Olev Ait ...

Isa küsib: „Juku, miks sa kuuma vett jood?“

„Need õunad, mis ma enne ära sõin ...“ alustab Juku.

„Mis nendega siis oli?“

„Ma unustasin need ära pesta.“

Juku tuleb koolist koju, raamat käes.

„Kust sa selle raamatu said?“ uurib ema.

„Õpetaja andis.“

„Mille eest?“

„Sest ma arvasin ära, mitu jalga on jaanalinnul.“

„No mis sa siis vastasid?“

„Kolm.“

„Kolm?! Aga jaanalinnul on ju kaks jalga!“

„Kõik teised ütlesid, et neli! Mina ütlesin kõige täpsema arvu ...“

Õpetaja: „Kui su õel on kuus õuna ja sina võtad temalt kaks ära – mis on tulemus?“

Juku: „Õudne kisa!“

MITU ERINEVUST LEIAD?

PAIGUTA SÕNAD RUUDUSTIKKU NII, ET IGA REAGA MUUTUKS AINULT ÜKS TÄHT. VASTUSEKS SAAD NUMBRIGA TÄHISTATUD RUUTUDEST ÜHE KENA POISI NIME.

K	O	T	T
K	O	N	T
1			
J	O	N	N

V	I	I	S
2			
V	A	I	P

N	E	L	I
3			
K	A	B	I

K	O	O	L
			5
K	I	L	E

T	O	O	L
			4
P	A	L	L

KALI KONN
~~KONT~~ NALI
 VAIK VIKK
 KOLL TOLL
 TALL KOLE

ÕPETAJA PILLE SAAB KOOLI ALGUSES ALATI PALJU LILLI. MILLINE VARI ON ÜLELIIGNE?

A	P	Ä	E	V	I	K	A
Õ	P	I	L	A	N	E	V
P	I	N	A	L	B	M	I
E	K	T	U	N	D	A	L
T	A	H	V	E	L	K	D
A	K	V	I	I	S	E	I
J	S	Ü	G	I	S	E	K
A	R	V	U	T	I	L	A
I	T	S	A	K	T	U	S

LEIA ÜLES KOOLIGA SEONDUVAD SÕNAD. ALLES JÄÄNUD KUUS TÄHTE ANNAVAD KOKKU VASTUSE.

Joonistanud Elina Sildre

Tähekesse toimetus ootab vastuseid 19. septembriks meiliaadressil ristsona@taheke.ee või postkaardil aadressiga Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn. Lahendajate vahel loositakse välja kleepsuraamat „Loomad“.

EELMISE „ARVA ÄRA!“ VÕITJA ON LAURA LEHISTE (7A). PALJU ÕNNE!

